

Biheviorizam

O biheviorizmu

Biheviorizam je paradigma učenja čiji korijeni datiraju iz druge polovice 19. stoljeća i radova [Ivana Sechenova](#) (1829 - 1905) i [Vladimira Bekhtereva](#) (1857 - 1927), te dobiva značajnu pažnju u **prvim desetljećima 20. stoljeća**. Temeljna pretpostavka biheviorizma je ta da se, u svrhu da se psihologija učini pravom znanost, ona mora orijentirati na ono što je **opažljivo i mjerljivo**. Prema riječima jednog od ključnih biheviorista [Johna Watsona](#) (1878 - 1958),

- *“Psihologija, kako je vidi biheviorist, je potpuno objektivna, eksperimentalna grana prirodnih znanosti u kojoj introspekcija ima jednako malu ulogu kao i u kemiji i fizici. Sigurno je da se ponašanje životinja može istraživati bez pozivanja na svijest.”¹⁾*

Bihevioristi gledaju na um kao na „crnu kutiju“ („**black box**“) i ne pokušavaju analizirati njegove unutarnje procese kao što su misli, osjećaji ili motivacija. Umjesto toga, oni vide učenje kao opažljivu promijenu u ponašanju koja, za razliku od mentalnih procesa uma, može biti mjerljiva. Iz perspektive biheviorista, onaj koji uči počinje kao prazna ploča i jednostavno odgovara na podražaje iz okoline. Ti odgovori mogu biti oblikovani pozitivnim i negativnim **potkrepljenjem (reinforcement)** (obično nagrada za poželjno i kazna za nepoželjno ponašanje), povećavajući ili smanjujući vjerojatnost ponavljanja dotičnog ponašanja. Formiranje **podražaj-odgovor (stimulus-response)** (S-R) asocijacija koje rezultiraju opažljivim ponašanjem je prema bihevioristima najznačajniji oblik učenja.

Ova paradigma učenja može se ugrubo podijeliti na dvije faze:

- **biheviorizam** (1910 - 1930), i
- **neobiheviorizam** (1930 - 1955).

Neobiheviorizam prerastao je klasični biheviorizam pokušajima formaliziranja zakona ponašanja (ponekad u formi matematičkih izraza) i vjerovanjem da se učenje također može ostvariti indirektno kroz promatranje. Neobihevioristi su ponekad smatrani prijelaznom skupinom koja je usmjerila dominantan pogled na učenje prema [kognitivizmu](#).

Teorije učenja:

- [Konekcionizam - Edward Thorndike \(1874 - 1949\)](#)
- [Klasično kondicioniranje - Ivan Pavlov \(1849 - 1936\)](#)
- [Teorija S-R kontigviteta i učenje pokušajima i pogreškama Edwin Guthrie \(1886 - 1959\)](#)
- [Teorija očekivanja - Edward Tolman \(1886 - 1959\)](#)

- [Teorija redukcije nagona - Clark Hull \(1884 - 1952\)](#)
- [Operantno kondicioniranje - Burrhus Skinner \(1904 - 1990\)](#)
- [Asocijativno učenje William Estes \(1919 - \)](#)

Među gore navedenim teorijama učenja, konekcionizam predstavlja uvod u biheviorističko učenje i postavljanje okvira kojeg slijede prave biheviorističke perspektive učenja klasičnim i operantnim uvjetovanjem. Teorija očekivanja se pojavila kao prva neobihevioristička teorija, slijeđena teorijom redukcije nagona, koja isto prihvaća ideju opisivanja učenja u terminima interventnih varijabli.

Temeljne ideje i približno povijesno vrijeme predstavljanja svake od navedenih teorija se mogu pronaći u ovom [kronološkom pregledu](#).

Teorije i modeli instrukcijskog/naredbenog dizajna

- [Kellerov plan - Fred Keller \(1899 - 1996\)](#)
- [Programirane instrukcije - Burrhus Skinner \(1904 - 1990\)](#)

Kritike

Danas je biheviorizam većinom **izgubio svoj utjecaj** i prepustio kognitivizmu svoje mjesto vodeće teorije učenja. Kritike biheviorizmu obično prigovaraju:

- **ne objašnjava sve oblike učenja** budući da ignorira unutarnje procese uma,
- nudi veoma ograničenu sliku učenja budući da **ignorira unutarnje faktore** kao što su emocije i motivacija,
- ignorira činjenicu da učenje ovisi o učenikovoju unutarnjoj mentalnoj reprezentaciji okoline i povijesti učenja

Literatura

[Graham, George. Behaviorism. The Stanford Encyclopedia of Philosophy \(Fall 2010 Edition\)](#). Preuzeto 26. veljače, 2011.

[Weidman, Nadine. Behaviorism - Neobehaviorism \(1930-1955\). Science Encyclopedia](#). Preuzeto 22. lipnja, 2011.

[George Boeree. Behaviorism](#). Preuzeto 23. lipnja, 2011.

Pročitajte još

[http://books.google.hr/books?id=fdJqAAAAMAAJ&dq=Reflexes of the brain inauthor:ivan="" mikhaïlovich="" sechenov"&source="gbs_similarbooks"" rel="nofollow" class="urlextern"](http://books.google.hr/books?id=fdJqAAAAMAAJ&dq=Reflexes of the brain inauthor:ivan=)

data-cke-saved-href="http://books.google.hr/books?id=fdJqAAAAMAAJ&dq=Reflexes of the brain inauthor:" href="http://books.google.hr/books?id=fdJqAAAAMAAJ&dq=Reflexes of the brain inauthor:">Sechenov, Ivan Mikhaïlovich. Reflexes of the brain. M.I.T. Press, 1965.

Vladimir Mikhaïlovich Bekhterev, General principles of human reflexology. Ayer Publishing, 1932.

Skinner, B. F. About Behaviorism. Paw Prints, 2008.

Baum, William M. Understanding behaviorism: science, behavior, and culture. Wiley-Blackwell, 1994.

Moore, J. Three views of behaviorism. The Psychological Record, 2013.

Moore, J. Behaviorism. The Psychological Record, 2011.

1)

Watson, John B. Psychology as the Behaviorist Views it. Psychological Review 20: 158-177. 1913.

From:

<https://learning-theories.org/> - **Learning Theories**

Permanent link:

https://learning-theories.org/doku.php?id=hr:learning_paradigms:behaviorism&rev=1430647349

Last update: **2023/06/19 15:49**

